

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Одеського державного екологічного університету
(10-17 травня 2023 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2023**

Катанов О.О. ст. гр. ГМ-21

Науковий керівник: Барсукова О.А., канд. геогр. наук, доц.

Кафедра агрометеорології та агроекології

ІНТЕНСИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ГРЕЧКИ

Гречка одна з найважливіших круп'яних культур України. Народного господарського значення її визначається високими поживними і дієтичними властивостями гречаної крупи. Біологічний потенціал продуктивності сучасних сортів гречки високий і знаходиться на рівні 7,5-10,0 т/га. Його формування яке пов'язано з глибокими фізіологічними змінами ростових процесів відбувається під дією цілого ряду життєво важливих для вегетативного і генеративного розвитку рослин факторів.

Гречка часто використовується для виробництва дитячого харчування та дієтичних продуктів, тому застосування інтенсивних технологій при її вирощуванні викликає цілий ряд протиріч. Це одна культура яка відноситься до групи зернових культур але є представником родини гречкових.

Гречка відноситься до теплолюбних рослин. Її насіння починає проростати при температурі ґрунту +7...+8°C. Запилюється комахами, (частково вітром). Із 500-1500 квіток на рослині плідними є не більше 5-20%. Сходи її чутливі до заморозків і пошкоджуються при температурі повітря мінус 2-3°C, при мінус 4°C рослини повністю гинуть. При температурі вище 25°C гречка пригнічується, особливо у фазі цвітіння. Сума активних температур за вегетаційний період (вище +5 °C) складає 800-1200 °C. Краще вона розвивається при температурі близько 20°C і відносній вологості повітря не нижче 60%.

Вона є однією із найвологолюбивіших культур. Потреба її у воді у три рази вища від проса й у два рази – від пшениці. Транспіраційний коефіцієнт гречки – 400-600. Недостатнє вологозабезпечення в генеративний період призводить до утворення до 40% щуплого зерна.

Рослина короткого світлового дня. Вона добре росте на різних ґрунтах з кислотністю рН 5,0-7,5.

Гречка має період органогенезу який ділиться на періоди: вегетативний – це посів і до початку цвітіння, і генеративний – цвітіння і досягання. Їх оптимальний період досягає 70 – 80 днів. В перший період проходить інтенсивний розвиток при відносно повільному рості рослини.

Наступний період характеризується цвітінням, заплідненням і початком кладоутворення. Цей період найбільш критичний в формуванні врожаю, який залежить від наявності вологи в ґрунті, а також умов створення на попередніх етапах. Гречка вологолюбна рослина, потребує води в 2-3 рази більше ніж просо.

Характеризується гречка високою засвоювальною здатністю кореневої системи за рахунок корневих виділень рослин, які здатні перетворювати важкорозчинні сполуки фосфору у більш розчинні і доступні для рослин. Оскільки коренева система слаборозвинена, то кращі для неї – родючі добре аеровані ґрунти.

Кращими попередниками гречки є: озима пшениця, ячмінь, цукрові буряки, кукурудза, зернобобові. Гречка для гречки є поганим попередником, недоцільно розмішувати її посіви після суданської трави, соняшнику, які пересушують ґрунт.

Основною причиною низьких врожаїв культури є те, що її вважають не вимогливою до ґрунту і попередників.

Гречка – фітосанітарна культура. Вона є добрим попередником для інших культур у сівозміні. За даними науково-дослідних установ, висіяні після неї колосові у 2-7 разів менше уражуються корневими гнилями, ніж після зернових попередників. Гречка сприяє поліпшенню агрофізичних властивостей ґрунту, значно знижує його щільність. Таким чином, гречка як попередник у сівозміні може забезпечити одержання оптимальних урожаїв наступних за нею сільськогосподарських культур.

Є типовою ремонтантною рослиною (росте і цвіте одночасно).

Надійним шляхом реалізації потенційної продуктивності гречки, підвищення рівня врожайності є розробка та застосування енергозберігаючих елементів технології, які здатні зменшувати дію несприятливих факторів середовища у критичні періоди її розвитку, з урахуванням біологічних особливостей. Це розміщення в сівозміні, диференційований обробіток ґрунту, спрямований на боротьбу з бур'янами агротехнічними заходами, сівба в оптимальні строки, внесення мінеральних добрив для забезпечення культури у період найбільшої потреби в них, своєчасне та якісне збирання врожаю з наступною очисткою зерна.

Причини нестабільної врожайності гречки:

- 1) диспропорція між площею листків та кількістю квіток на користь останніх;
- 2) тривалий період цвітіння (до 30 днів);
- 3) не завжди сприятливі умови для бджолозапилення (дощова або надто суха погода).

Важливе значення для отримання врожаю має місце.

Підготовка ґрунту включає ранню і глибоку оранку на зяб. Весною окрім ранньої закриття вологи, проводять культивуацію, так як гречку висівають трохи пізніше і є можливість до посіву знищити бур'яни та гарно підготувати ґрунт.

На врожай гречки впливає якість посівного матеріалу. Насіння гречки дуже неоднорідне по розміру і масі, т. к. період їх формування дуже

розтягнутий. Тому очищення, сортування і відбір крупного насіння – одна із основних умов вирощування високих врожаїв.

Велике значення мають терміни висіву. При ранньому посіві пошкоджуються весняними заморозками, а при пізніх – пошкоджуються від спеки і неоліку вологи. Насіння висівають, коли ґрунт прогрівається до температури 12-15 градусів. Кращим засобом посіву для розмноження насіння є широкорядний з шириною міжряддя 45 см. Посів проводять насінневими сіянками ССТ – 12Б з пристосуванням СТЯ – 27000. Норму висіву при широкорядному способі становить 2-3 млн насінин на 1га (45 – 60 кг), а при забур'яненні землях норму висіву слід підвищити на 15-20 %.

Велике значення, особливо при широкорядному посіві має спрямованість рядків. Практика показала, що найбільш раціональним являється розміщення рядків з півночі на південь, що не дає можливості рослинам затінити один одного.

Догляд за посівами починається з прокатування поля зубчатими і кільчатими катками ЗККШ – 6А. При утворенні корки і проростанні бур'янів проводять рихлення легкими боролами ЗОР-0,7, ЗБП-0,6 і БСО- 4, БС-2. Р, або ротаційними мотигами. Від цього прибавка врожаю буде в розмірі 2-3ц з 1га.

З появою сходів на широкорядних посівах проводять міжрядню обробку на глибину 4-6см. Якщо з'являються бур'яни, то бажано зробити рихлення ще 1-2 рази і знищити бур'ян в рядках. Перший раз міжрядне рихлення проводять в фазі одного – двох листочків, друге перед цвітінням, а якщо цього недостатньо то між цими періодами. Боронувати треба в ясну теплу погоду, коли рослини гречки менш крихкі.

Обв'язкою умовою формування повноцінного врожаю гречки потрібно 3 - 3,4 кг діючої речовини азоту, 1,5 – 2 кг д. р. фосфору, і 4 – 5 кг д. р. калія. При чому до цвітіння треба внести 60 %, а решту 40 % в період цвітіння і достигання.

Поверхове розкидування добрив проводять з допомогою 1РМГ – 4. Мінеральні добрива можна вносити сіялками РТГ – 4,2А. Припосівне внесення їх проводять сіялкою ССТ – 12А. Підпоршну проводять одночасно з другими міжрядними обробками культиватором УСМК – 5,4Б, який також має туновисіювачі апарати.

До збирання врожаю треба приступати, як досягає 2/3 насіння – буріє, затування призводить до випадання перших крупних цінних насінин.

Бажано збирання проводити вранці і ввечері. В основному збирання проводиться двофазним способом. Скошують рослини жатками ЖВН – 6. До обмолоту приступають через 3 -5 днів після скошування, коли вологість в зерні зменшиться до 15 – 18 %, обмолот проводять зернозбиральними.